

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING
ASSOCIATE DEGREE BEDRIJFSKUNDE
Hanzehogeschool Groningen

ADVIESRAPPORT
april 2021

Inhoud

1	Procedure TNO.....	3
2	Nieuwe opleiding.....	4
2.1	Algemene gegevens.....	4
2.2	Profiel.....	4
2.3	Panel.....	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten.....	6
5	Aanbevelingen.....	7
6	Beoordeling.....	8
6.1	Standaard 1: Beoogde leerresultaten.....	8
6.2	Standaard 2: Onderwijsleeromgeving.....	9
6.3	Standaard 3: Toetsing.....	12
6.4	Graad en CROHO-onderdeel.....	14

1 Procedure TNO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een beoordeling vooraf op basis van een aanvraagdossier en een uitwerking van onderwijsonderdelen en toetsen. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze toetsing een tijdelijke NVAO-procedure en heeft er geen locatiebezoek plaatsgevonden, maar is de procedure online uitgevoerd.

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	: Hanzehogeschool Groningen
Opleiding	: Associate degree Bedrijfskunde
Variant	: deeltijd
Graad	: Associate degree
Afstudeerrichtingen	: -
Locatie	: Groningen
Studieomvang	: 120 EC ²
CROHO ³ -onderdeel	: economie

2.2 Profiel

Met de Associate degree (Ad) Bedrijfskunde wil de Hanzehogeschool werkenden met een mbo-4-niveau opleiden tot medewerkers die op tactisch niveau in een bedrijf kunnen opereren. De nadruk ligt op dagelijkse coördinatie van (financiële, commerciële, facilitaire en HRM-)processen en het daarbij signaleren en proactief oppakken van zich ad hoc aandienende werkzaamheden. Daarnaast dient de Ad'er gericht te zijn op het beheersen, verbeteren en vernieuwen van reguliere bedrijfsprocessen. Ze zijn zich bewust van actuele ontwikkelingen zoals internationalisering, nieuwe technologie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Afgestudeerden zijn ondernemend en in staat zich voortdurend te blijven ontwikkelen.

2.3 Panel

Samenstelling

1. Roland van der Poel, (voorzitter), Directeur Associate degrees Academie Roosendaal;
2. Ancella Evers-de Boer, Hogeschoolhoofddocent Ad Finance, Finance & Control en HBO-Rechten, Windesheim Flevoland;
3. Tom Van Wassenhove, curriculumcoördinator KMO-management Hogeschool Gent, zelfstandig ondernemer Navigeer GCV, Maarschalk Consulting BV en Slimr BV;
4. Akash Hanoeman (student-lid), hbo-ba Bedrijfskunde Avans.

Ondersteuning

- Dr. Marianne van der Weiden, secretaris
- Ir. Lineke van Bruggen, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator

Locatiebezoek (online)

7 april 2021

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de Associate degree (Ad) Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool Groningen. De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor de beperkte toetsing.

Met de Ad Bedrijfskunde wil de Hanzehogeschool Groningen studenten opleiden die op tactisch niveau in een bedrijf kunnen opereren, met oog voor het verbeteren en vernieuwen van de reguliere bedrijfsprocessen, zoals financiële, commerciële, facilitaire en HRM-processen. De input van het regionale werkveld is goed benut om het juiste niveau en de juiste leerdoelen te formuleren en de opleiding een Groningse kleuring te geven.

Het gaat om een tweejarige deeltijdopleiding voor mensen met een mbo-4-opleiding en een aantal jaren werkervaring die zich willen opscholen. Hun werkplek moet geschikt zijn om de opdrachten van de opleiding uit te voeren en voldoende begeleiding bieden. Studenten gaan één dag per week naar de hogeschool en werken op andere dagen in hun werkomgeving aan praktijkopdrachten. Een sterk punt van de opleiding zijn de zogenoemde Communities of Learners: studenten werken samen in vaste kleine groepen en leren van en met elkaar bij het uitwerken van de praktijkopdrachten. Daarnaast wordt de Community of Learners ingezet bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de studenten. Doordat studenten in verschillende organisaties werken komen er in deze leergroepen diverse ervaringen aan de orde, waardoor studenten over meer typen organisaties leren dan alleen die van zichzelf. De docenten zijn deskundig en ervaren, en zijn gemotiveerd om de Ad Bedrijfskunde op te zetten. In een eigen Community of Learners bereiden de docenten zich voor op wat het Ad-niveau concreet inhoudt en op de nieuwe manier waarop ze de voortgang van studenten gaan toetsen. Bij de begeleiding houden docenten rekening met de leerbehoefte van de studenten.

Om de ontwikkeling en resultaten van de studenten vast te stellen kiest de opleiding voor programmatisch toetsen. Dit houdt in dat toetsing geïntegreerd is in het onderwijs en studenten regelmatig feedback krijgen. Voor de docenten is dit een nieuwe aanpak, waarop ze zich in hun eigen Community of Learners gedegen voorbereiden. Het panel vindt dat er goede mechanismen zijn om te zorgen voor een eerlijke en betrouwbare toetsing. De examencommissie en toetscommissie houden toezicht op de kwaliteit van de toetsing en waarborgen het Ad-eindniveau.

Standaard	Oordeel
1 Beoogde leerresultaten	voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	voldoet
3 Toetsing	voldoet
Eindoordeel	positief

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Leergroepen – Studenten werken tijdens de opleiding in groepen van 5 à 6 studenten (Community of Learners) aan praktijkopdrachten. Doordat studenten verschillende achtergronden hebben en in uiteenlopende organisaties werken, kunnen ze elkaar aanvullen en ondersteunen.
2. Relatie met het werkveld – Vertegenwoordigers van de beroepspraktijk hebben met ideeën en feedback bijgedragen aan het ontwerp van de opleiding en blijven ook na de start van de opleiding betrokken, onder andere via de Werkveldadviescommissie.
3. Ondernemendheid – De opleiding leidt niet op tot ondernemers (entrepreneurs), maar is er wel op gericht dat studenten een ondernemende houding aanleren (intrapreneurs) en actief aan de slag gaan met vragen en problemen die ze in hun werk tegenkomen. Het werkveld herkent deze typische ‘Groningse kleuring’.
4. Docententeam – De docenten zijn vakinhoudelijk deskundig, didactisch goed geschoold en enthousiast. Ze werken intensief samen in een eigen Community of Learners.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen.

1. Samenwerking met het mbo – Blijf in nauw contact met het mbo om een goed beeld te krijgen van de leerbehoeften en leerstijlen van de instromende studenten, zoals bijvoorbeeld hoe zelfstandig ze kunnen studeren.
2. Brede blik – Zorg ervoor dat studenten enerzijds voldoende met de voeten in de klei blijven en anderzijds voldoende verder kunnen kijken dan hun eigen omgeving.
3. IT-ondersteuning – Bewaak dat bij de registratie van studieresultaten het leerproces centraal blijft staan en niet de technische (on)mogelijkheden van het gebruikte IT-systeem de koers gaan bepalen. Het gaat hierbij niet alleen om registratie van resultaten, maar ook om de communicatie tussen docenten, medestudenten en werkveld over de ontwikkeling van de student in de vorm van feedback, feedforward en feedup.
4. Standvastigheid – Houd elkaar scherp bij wat het Ad-eindniveau is en houd vast aan de nieuwe wijze van leren en programmatisch toetsen, ook als het in de praktijk een keer wat stroever verloopt.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De bedrijfsvoering in commerciële en publieke organisaties verandert door een aantal maatschappelijke ontwikkelingen, zoals digitalisering, internationalisering en aandacht voor maatschappelijk verantwoord handelen, zo staat in het aanvraagdossier beschreven. Daarom moeten zowel mensen als organisaties wendbaarder worden en ontstaat er behoefte aan bedrijfskundige medewerkers op tactisch niveau die zich kunnen blijven ontwikkelen. Om dit niveau te onderscheiden van mbo-4 (operationeel) en hbo-bachelor (strategisch) is in 2019 een landelijk profiel voor de Associate degree (Ad) Bedrijfskunde ontwikkeld door de Projectgroep Landelijk domeinprofiel Business Administration, waarin ook de opleiding Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool participeerde. De projectgroep baseerde zich op het eerder ontwikkelde landelijke profiel voor bacheloropleidingen Bedrijfskunde (Landelijk Overleg Opleidingen Bedrijfskunde, 2018) en beschrijft de rol van een Ad'er Bedrijfskunde: deze zorgt voor de dagelijkse coördinatie van verschillende bedrijfsprocessen (financiële, commerciële, facilitaire en HRM), signaleert daarbij niet alleen wat er moet gebeuren en pakt dat proactief op, maar is ook gericht op het beheersen, verbeteren en vernieuwen van bedrijfsprocessen. De opleiding gaat bij het formuleren van de beoogde leerresultaten uit van dit landelijk ontwikkelde profiel, wat naar het oordeel van het panel zorgt voor het juiste niveau en oriëntatie.

Het panel waardeert dat de opleiding contacten met andere Ad-opleidingen binnen en buiten de eigen hogeschool, met de roc's en met het regionale werkveld heeft benut om het Ad-niveau nader te duiden, zoals in de gesprekken werd toegelicht. Gebruikmakend van het ZELCOM-model om het competentieniveau te concretiseren, kiest de opleiding ervoor dat afgestudeerde Ad'ers moeten kunnen functioneren in een context met gemiddelde complexiteit en gemiddelde zelfstandigheid. Deze afbakening wordt gedragen door het docententeam en is een vast agendapunt op overleggen en intervisiebijeenkomsten om het eindniveau in de uitwerking op moduleniveau te blijven spiegelen aan elkaar en het landelijke niveau. Ook het werkveld kan zich goed vinden in deze definiëring van het tactische niveau.

De Hanzehogeschool wil met het aanbieden van de Ad Bedrijfskunde een bijdrage leveren aan de emancipatie van de regio. Er is samenwerking en overleg met de drie grote regionale roc's om gezamenlijk het opleidingsniveau in de noordelijke regio te verhogen. Een tweejarige Ad-opleiding, zo is de verwachting, kan het voor mensen met een mbo-4-opleiding gemakkelijker maken een vervolgopleiding op hbo-niveau te beginnen dan een vierjarige bacheloropleiding. De opleiding richt zich op mensen die al werkzaam zijn en die zich verder willen ontwikkelen, en heeft daarom gekozen voor een deeltijdprogramma. In eerste instantie vroeg het panel zich af of een duale opleiding niet meer voor de hand lag, maar dat stelt hogere eisen aan de geschiktheid van de werkplek. De opleiding wil die drempel niet te hoog maken. Het panel vindt dat een duidelijke en begrijpelijke keuze. De keuze voor deze Ad blijkt

goed te passen bij de onderwijs- en kennisvisie die de Hanzehogeschool momenteel in haar nieuwe strategische plan ontwikkelt: het opleiden van mensen die toekomstbestendig en toekomstbehendig zijn, via leerroutes met maximale flexibiliteit en in een leergemeenschap van docenten en studenten.

De hogeschool wil zich onderscheiden door een Groningse kleuring en uit de gesprekken blijkt dat ze hierin slaagt. De eigen kleuring wordt door het werkveld duidelijk herkend en verwoord: een beginnend beroepsbeoefenaar die een ondernemende houding heeft en klaar is voor de toekomst. De commissie kan zich goed vinden in de nadere toelichting die de opleiding tijdens het bezoek gaf op wat ze voor ogen heeft met de ondernemende houding: studenten kunnen eventueel een eigen bedrijf benutten als werkplek voor hun opleiding, maar in de Ad Bedrijfskunde ligt het accent meer op de ondernemende houding dan op het ondernemen. Voor ondernemers liggen de Ad en de bachelor Ondernemen meer voor de hand.

Het werkveld blijkt actief betrokken te zijn bij de opleiding. De opleiding heeft aan het begin een uitgebreide werkveldanalyse uitgevoerd en bij de uitwerking van de opleiding input gevraagd bij het werkveld. Er is een Werkveldadviescommissie die regelmatig bijeenkomt en om advies gevraagd wordt. Uit het gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld blijkt dat zij een duidelijk beeld hebben van het beoogde niveau van de opleiding: tactisch versus strategisch. Zij kunnen goed aangeven wat een Ad'er nodig heeft en wat de meerwaarde is. Het panel vindt de betrokkenheid van het werkveld een sterk punt.

Om het landelijke opleidingsprofiel en de Groningse kleuring te concretiseren heeft de opleiding een transversale set leeruitkomsten geformuleerd. Daarbij is gebruik gemaakt van de beschrijving van niveau 5 Associate degree, in 2019 opgesteld door het Overlegplatform Associate degrees van de Vereniging Hogescholen. De leeruitkomsten zijn beschreven aan de hand van vijf competenties (samenwerken, communiceren, probleemoplossend vermogen, lerend vermogen, methodisch handelen) en zijn gekoppeld aan de speerpunten van de opleiding (beheersen, verbeteren, vernieuwen, professionele ontwikkeling en professionele vaardigheden). Het panel is van oordeel dat de opleiding hiermee een duidelijke en logische set van leeruitkomsten heeft.

Samenvattend stelt het panel vast dat de beoogde leerresultaten van het juiste niveau zijn doordat ze gekoppeld zijn aan het landelijk ontwikkelde profiel. Ze zijn geconcretiseerd in een passende set leeruitkomsten. Docenten en het werkveld hebben een duidelijk beeld van het beoogde niveau en het werkveld is betrokken bij de opzet en uitwerking van de opleiding. De ondernemende houding als specifiek Gronings profiel is herkenbaar voor alle betrokkenen. Op grond hiervan concludeert het panel dat de opleiding aan deze standaard voldoet.

6.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Aansluitend op de onderwijsvisie van de Hanzehogeschool hanteert de opleiding Ad Bedrijfskunde als uitgangspunt dat leren plaatsvindt in een gemeenschap (Community of Learners, CoL). Onderwijs dient uit te nodigen tot verder leren en ontwikkelen, en aan te zetten tot een ondernemende houding. Bij de opzet van het curriculum maakt de opleiding gebruik van elementen uit het model High Impact Learning that Lasts (HILL, Dochy et al. 2018). Concreet houdt dat in dat de leergemeenschap bestaat uit studenten, docenten en werkveld die professioneel met elkaar omgaan. Vijf of zes studenten vormen samen een CoL en komen wekelijks op een vaste dag bij elkaar onder begeleiding van een docent als coach. Studenten zijn werkzaam in de praktijk en gebruiken die context om aan beroepsopdrachten te werken. Modules zijn opgebouwd rond een centraal thema, waarin problematiek uit het werkveld centraal staat. De opleiding kiest voor programmatisch toetsen, omdat toetsing op die manier bijdraagt aan het leerproces (assessment as learning, zie standaard 3). Van docenten wordt verwacht dat ze inspirerend en vakbekwaam zijn en affiniteit hebben met de deeltijdopleiding. Het panel is van oordeel dat de keuze voor de CoL en programmatisch toetsen voor een studentgerichte aanpak zorgt. Het werken met de CoL is een sterke methodiek en heeft een duidelijke meerwaarde als bindmiddel tussen studenten, hun motivatie, leeromgeving en beroepsproducten.

Het curriculum van de Ad Bedrijfskunde bestaat uit vier modules van elk 30 EC. Module 1 heeft als thema Beheersen (plannen en checken), module 2 Verbeteren (beter en slimmer), module 3 Vernieuwen (creativiteit en originaliteit), waarna module 4 de opleiding afsluit met keuzeruimte en de proeve van bekwaamheid. Modules 1 tot en met 3 bestaan uit twee periodes van tien weken. Het aanvraagdossier beschrijft welke vakken per module aan de orde komen. De opbouw in niveau tijdens de opleiding wordt uitgedrukt in termen van zelfstandigheid en complexiteit: deze neemt toe van lage zelfstandigheid en lage complexiteit in module 1 naar gemiddelde zelfstandigheid en gemiddelde complexiteit in module 4. Naar het oordeel van het panel ziet het programma er goed doordacht uit. De maatschappelijke trends, zoals internationalisering, komen op een vanzelfsprekende manier in de verschillende vakken aan de orde, zo blijkt uit de toelichting tijdens het bezoek. Er is veel aandacht voor de persoonlijke en professionele ontwikkeling van studenten: aan het begin van de opleiding vindt een nulmeting plaats, tijdens de opleiding heeft elke student een persoonlijke-ontwikkelingscoach die als studieloopbaanbegeleider de student ondersteunt, professionele vaardigheden komen in alle modules aan de orde en worden aan het eind in het criteriumgerichte interview op eindniveau getoetst. Het panel heeft het reeds beschikbare onderwijsmateriaal bekeken en is van oordeel dat de leeruitkomsten van de opleiding op een passende manier vertaald zijn: het studiemateriaal ziet er helder en compleet uit en de uitgewerkte modules van het eerste jaar zijn op het Ad-niveau met een passende focus op 'doen'. Het panel waardeert dat de docenten onderling regelmatig het Ad-niveau voor de modules kalibreren aan de hand van concrete vragen: wat heeft een student nodig, wat kan een student al, wat verwachten we qua zelfstandigheid, hoe werken we dat uit in opdrachten, hoe stemmen we vakken op elkaar af?

De opleiding richt zich op mensen met een mbo-4-niveau die een aantal jaren werkervaring hebben en opgeschoold willen worden. Uit de gesprekken blijkt dat het werkveld geïnteresseerd is medewerkers aan de opleiding te laten deelnemen. In een intakegesprek worden de wederzijdse verwachtingen besproken. Op basis van de intakegesprekken deelt de opleiding de studenten in de CoL-groepen in, zodat er een vruchtbare mix van achtergrond en

ervaring ontstaat. Bij de indeling in CoL-groepen benut de opleiding daarnaast de gegevens uit de nulmeting, zodat ze rekening kan houden met eventuele behoefte aan meer begeleiding. Het panel is het met de opleiding eens dat op die manier ook studenten met nauwelijks of geen werkervaring (schoolverlaters) op zinvolle wijze de Ad kunnen volgen, ook al behoren ze niet tot de doelgroep. Het panel adviseert de opleiding goed in contact te blijven met het mbo, om op die manier een duidelijk beeld te krijgen en te houden over de achtergrond, leerstijlen en -behoeften van de instromende studenten en de mate waarin zelfsturing van hen verwacht kan worden.

Uitgangspunt bij de opleiding is dat studenten een werkplek hebben waar ze minimaal 16 uur per week werken en waar ze hun praktijkopdrachten kunnen uitvoeren. Ook moet er begeleiding aanwezig zijn van iemand op minimaal hbo-werk- en denkniveau, die de student gevraagd en ongevraagd kan adviseren. Begeleiders krijgen een aantal sessies aangeboden waarin ze toelichting krijgen op wat van hen verwacht wordt, bijvoorbeeld de wijze van feedback geven, en wat zij van de opleiding kunnen verwachten. Studenten die hun eigen bedrijf als werkplek inbrengen dienen een externe begeleider te hebben, bijvoorbeeld hun accountant. De opleiding beoordeelt de geschiktheid van de werkplek aan de hand van een werkplekscan. Als een student onverhoopt dat werk verliest moet er binnen drie maanden een nieuwe passende werkplek worden gevonden. De opleiding erkent dat dat tot studievertraging kan leiden, maar verwacht dat dit meevalt. Ervaringen in de deeltijd bacheloropleiding laten zien dat studenten snel nieuw werk vinden, mede door hun contacten in de CoL. De opleiding biedt ook ondersteuning bij het zoeken naar een nieuwe werkplek. Het panel is van oordeel dat de opleiding goed heeft nagedacht over de rol en de kwaliteitsbewaking van de werkplek. Het panel adviseert te blijven zorgen dat studenten een voldoende brede blik ontwikkelen: dat ze enerzijds voldoende met de voeten in de klei blijven en anderzijds voldoende verder kunnen kijken dan hun eigen omgeving.

De opleiding biedt de studenten passende begeleiding: in de CoL-groepen worden ze wekelijks begeleid door twee coaches (de CoL-coach en de coach voor professionele ontwikkeling), studenten kunnen rechtstreeks contact opnemen met docenten en op de werkplek is een vaste begeleider. Docenten zeggen dat ze hun begeleiding kunnen aanpassen aan de individuele behoeften van de student, mede doordat in het team verschillende begeleidingsstijlen aanwezig zijn. De docenten bevestigen dat ze voldoende begeleidingsuren toegekend krijgen om deze taak goed uit te voeren.

Het onderwijs in de Ad Bedrijfskunde zal worden verzorgd door een vast team docenten dat zowel is betrokken bij de Ad als bij de deeltijdbacheloropleiding Bedrijfskunde. Het docententeam is zichtbaar gemotiveerd om van deze opleiding een succes te gaan maken. De docenten zijn voldoende gekwalificeerd: ze hebben de juiste vakinhoudelijke kennis en kunde, zijn opgeleid op masterniveau en zijn didactisch en op het gebied van toetsing voldoende geschoold. Om zich te bekwamen in wat het Ad-niveau en programmatisch toetsen van hen verwacht, vormen de docenten al enkele maanden een CoL, samen met de leden van de opleidings- en examencommissie. Daarin werken ze gezamenlijk aan wat het betekent om te werken vanuit generieke competenties en vanuit de leerbehoefte van de student. Docenten bespreken onderling concepten van studiehandleidingen en opdrachten, kalibreren het verwachte Ad-niveau en versterken hun pedagogisch-didactische kant. Het panel vindt deze docenten-CoL een goed voorbeeld van 'practice what you preach'.

De opleiding beschikt over een deugdelijk systeem van kwaliteitszorg met studentenevaluaties per periode. Uit de gesprekken blijkt dat de opleidingscommissie, vooruitlopend op een positief besluit over de Toets nieuwe opleiding, al betrokken is bij de voorbereiding van de nieuwe Ad-opleiding. Ze heeft instemming verleend aan het curriculumoverzicht en de concept-Onderwijs- en examenregeling (OER).

Samenvattend is het panel van oordeel dat er op basis van de beoogde leerresultaten een samenhangend programma is opgesteld met een passende inhoud. Het gekozen onderwijsconcept met een centrale rol voor de CoL is een sterk punt. Ook vindt het panel het een goede keuze om studenten in een werkomgeving te laten werken aan praktijkopdrachten. De opleiding richt zich op een welomschreven doelgroep en voorziet in een gedegen begeleidingssysteem. Het docententeam is kundig, goed geschoold en enthousiast. Het panel concludeert dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

6.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het toetsbeleid van de Ad Bedrijfskunde is een uitwerking van dat van de Hanzehogeschool. Hierin worden zowel de kwaliteitseisen voor toetsing en toetsen (valide, betrouwbaar, transparant) beschreven als ook hoe deze eisen worden gerealiseerd. Uitgangspunt is dat de toetsen aansluiten bij de onderwijsvisie en het didactisch concept van de opleiding. Toetsing vindt waar mogelijk plaats via beroepsproducten en assessments en er is aandacht voor zelfreflectie en persoonlijke ontwikkeling. Dit zijn naar het oordeel van het panel heldere en logische keuzes die goed passen bij de opleiding.

De opleiding heeft gekozen voor de aanpak van programmatisch toetsen met een nadruk op beroepsproducten. Bij programmatisch toetsen zijn toetsen onderdeel van het leerproces van de student. Er zijn drie typen meetmomenten: (1) datapunten: toets- en lesmomenten waarin studenten feedback krijgen over de mate waarin ze een bepaalde competentie beheersen; (2) low-stake momenten: formatieve evaluaties tussen student en begeleider/docent over de ontwikkeling in de afgelopen periode, inclusief feedup en feedforward; (3) high-stake momenten: summatieve evaluaties waarbij een panel van docenten, eventueel aangevuld met externe partners, op basis van de datapunten en low-stake momenten beoordeelt of een student de module heeft behaald. De opleiding toetst zowel op product als proces. Het panel is het met de opleiding eens dat programmatisch toetsen voor een integrale benadering van leren en toetsen zorgt, met als doel breder te kijken naar de ontwikkeling van de student en zo een valide oordeel te vellen over de competenties die de student ontwikkeld heeft. De keuze is gebaseerd op een duidelijke visie en wordt expliciet ondersteund door het werkveld dat hierover heeft meegedacht. De werkveldvertegenwoordigers met wie het panel heeft gesproken, waarden dat bij deze aanpak toetsen in het teken van het leerproces staat en dat de nadruk niet ligt op cognitieve kennis an sich, maar op het toepassen van kennis en vaardigheden in de beroepspraktijk. In de docenten-CoL is deze omslag een vast agendapunt, ter voorbereiding op het programmatisch toetsen. Het panel vernam dat er gesproken wordt

over IT-ondersteuning om de resultaten en voortgang van studenten vast te leggen. Dat is op zich een verstandige route, maar het panel adviseert daarbij goed te bewaken dat het leerproces centraal blijft staan en de technische (on)mogelijkheden niet de koers gaan bepalen. Het panel adviseert daarnaast de nieuwe vorm van leren en programmatisch toetsen vast te houden, ook als het in de praktijk een keer wat stroever verloopt en de neiging ontstaat terug te vallen in de vertrouwde werkwijze.

Het eindniveau van de opleiding wordt getoetst in module drie en vier. De vakgebieden Operations Management en Organisatiekunde worden in module drie op niveau twee afgetoetst. De overige vakgebieden worden op niveau één afgetoetst. Het afsluitende onderdeel van de opleiding betreft een Proeve van Bekwaamheid en aansluitend een criteriumgericht interview (CGI). In de Proeve van Bekwaamheid laten studenten zien dat ze in staat zijn de opgedane kennis en vaardigheden te verbinden en samen te brengen. Het aanvraagdossier beschrijft dat de proeve van bekwaamheid de vorm heeft van een actiegericht onderzoek. Studenten bereiden een interventie voor die voortkomt uit de vraag van een organisatie (de eigen praktijkomgeving of een andere organisatie) en gericht is op het verbeteren of vernieuwen van een organisatie(onderdeel). Tijdens het bezoek lichtten de docenten toe dat de nadruk ligt op methodisch handelen op basis van bestaande literatuur. In een casusverslag beschrijven de studenten kort de context, de probleemanalyse, het traject van de interventie zelf en het resultaat van de interventie. De presentatie van de uitkomsten kan op verschillende manieren plaatsvinden, bijvoorbeeld een posterpresentatie of een PowerPointpresentatie, naar keuze van de student. De opleiding wordt afgesloten met een criteriumgericht interview. Het panel meent dat een proeve van bekwaamheid een geschikte wijze is om het eindniveau te toetsen en dat de opleiding daarbij het beoogde Ad-niveau goed voor ogen heeft, mede op basis van de collegiale uitwisseling en discussies in de docenten-CoL. In het CGI wordt beoordeeld of de student de professionele vaardigheden voldoende heeft ontwikkeld.

Het panel ziet dat de opleiding adequate waarborgen voor de kwaliteit van toetsen hanteert. Examinatoren beschikken over de Basiskwalificatie Examinering (BKE). Twee docenten hebben de Seniorekwalificatie Examinering (SKE). Bij toetsconstructie wordt gebruikgemaakt van een toetsmatrijs en het vierogenprincipe. Het vierogenprincipe geldt ook bij het afnemen en beoordelen van alle toetsen in het afstudeerprogramma. Voor de beoordeling zijn beoordelingsformulieren, antwoordmodellen en rubrics opgesteld. Studenten worden vooraf over de toetsing geïnformeerd via Blackboard of in de studiehandleiding.

Uit het gesprek met leden van de examen- en toetscommissie blijkt dat zij hun wettelijke rol uitoefenen om de kwaliteit van toetsen en het eindniveau te borgen. Er is veelvuldig overleg geweest tussen het ontwikkelteam en de verschillende commissies, ook de opleidingscommissie (zie standaard 2). De examencommissie heeft de concept-afstudeerhandleiding ontvangen en vastgesteld dat deze van het juiste Ad-niveau is. De examencommissie baseert dat oordeel op de kalibratie die met andere Ad-opleidingen binnen en buiten de hogeschool heeft plaatsgevonden. Na de start van de opleiding zal de toetscommissie de toetscyclus en toetsen screenen aan de hand van de studiehandleiding, beoordelingsformulieren en studentevaluaties. Zij kijkt op die manier zowel naar de voorkant als de achterkant en kan docenten op basis van haar bevindingen adviseren. Omdat programmatisch toetsen nieuw is zal de toetscommissie met de examencommissie nog nader bepalen welke toetsmomenten concreet gescreend gaan worden. De voorbereiding heeft al

wel plaatsgevonden, namelijk scholing van de leden van de toetscommissie en aanpassing van de screeningsformulieren. De examencommissie trekt jaarlijks een steekproef van afstudeerdossiers om het eindniveau te beoordelen en kan op grond daarvan zo nodig aanpassingen in de handleiding voor het erop volgende jaar voorstellen. Deze aanpak is conform het instituutsbeleid.

Na afronding van de Ad-opleiding kunnen studenten instromen in de hoofdfase van de deeltijd bacheloropleiding Bedrijfskunde en in twee jaar hun bachelorgraad behalen. Het past bij het streven naar een levenlang ontwikkelen dat de opleiding geïnteresseerde studenten hier actief op zal wijzen. Het panel vernam dat afspraken hieromtrent zullen worden vastgelegd in de OER van de bacheloropleiding, maar dat dit nu nog niet is geformaliseerd omdat de bacheloropleiding volgend jaar een nieuw curriculum invoert.

Samenvattend is het panel van oordeel dat de opleiding met het programmatische toetsen over een uitdagend systeem van toetsing beschikt dat goed past bij de onderwijsvisie. De professionalisering van docenten in deze nieuwe wijze van toetsing is ter hand genomen in de CoL van docenten. De proeve van bekwaamheid die als afstudeeropdracht gaat dienen is passend, zowel qua vorm als om het beoogde Ad-eindniveau vast te stellen. Het panel ziet voldoende waarborgen voor valide, betrouwbare en transparante toetsing en een examen- en toetscommissie die hun rol adequaat invullen. Op grond hiervan concludeert het panel dat de opleiding aan deze standaard voldoet.

6.4 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Associate degree. Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Economie.

Afkortingen

Ad	Associate degree
BKE	Basiskwalificatie Examinering
CGI	Criteriumgericht Interview
CoL	Community of Learners
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
EC	European Credit
hbo	hoger beroepsonderwijs
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Onderwijs- en examenregeling
Roc	regionaal opleidingencentrum (mbo)
SKE	Seniorkwalificatie Examinering
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de beperkte toetsing van de nieuwe opleiding
associate degree Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool Groningen

Aanvraagnummer: AV-1023



Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net